VELKÁ DOBRODRUŽSTVÍ

Za zříceninami, bílou paní a vzácnými motýlky do Bochova

GPS souřadnice: 50.1502333, 13.0452783

Praktické informace

Délka trasy: 5 km

Obtížnost: Lehká trasa vedoucí po rovince a později do mírného kopce pro všechny děti, rodiče i seniory. Kola projedou jen terénní, kočárky jen ty nejterénnější (louka, výmoly). Psím kamarádům se výlet bude líbit moc.

Vzdálenost od Prahy a jak se tam dostat: Nejrychleji se do Bochova z Prahy dostanete, když se vydáte po D6 směr Karlovy Vary. Sjedete na 101. kilometru, pak vás už směrovky navedou. Za hodinu a kousek budete mít 100 km za sebou.

Parkování: Zaparkujte v horní části náměstí Míru. Parkování je zdarma.

Muzeum slonů je otevřené denně od 9:00 do 17:00, ale v zimním období (listopad až březen) je třeba si návštěvu předem domluvit na telefonním čísle 774 898 161. Základní vstupné činí 150 Kč, snížené 90 Kč a dětské 75 Kč.

Hrad Hartenštejn

Kdo chce na věž (květen-říjen), musí si oproti vratné záloze zapůjčit klíče v infocentru nebo v restauraci Radniční sklípek v budově radnice. POZOR: Infocentrum je v roce 2025 přemístěno z radnice do náhradních prostor na adrese náměstí Míru 32. Záloha na půjčení klíče je 200 Kč, vstupné 30 Kč.

WC: Infocentrum, restaurace Radniční sklípek, restaurace a penzion U Zlaté koule (pro hosty).

Možnost občerstvení: restaurace Radniční sklípek, restaurace U Zlaté koule.

Nejbližší další výlet agentury Velká dobrodružství: Valeč, Karlovy Vary, Ostrov, Loket, Nečtiny, Manětín, Rabštejn, Plasy, Krakovec, Skryje, Týřov, Zbiroh, Kožlany, Kralovice.

Trasu pro vás prošla Lucie Nachtigallová.

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí cestovatelé,

zveme vás na krásné místo v Karlovarském kraji. Na první pohled vypadá Bochov jako klidné městečko schované mezi lesy Doupovských hor a Slavkovského lesa. Ale nenechte se zmýlit – pod jeho poklidnou tváří se skrývá spousta **zajímavostí, záhad a příběhů,** které zaujmou malé i velké dobrodruhy.

Věděli jste třeba, že v Bochově najdete **Muzeum slonů**, jediné svého druhu v republice? Spatříte tu i sbírku rarit, které jen tak někde neuvidíte. A pokud máte rádi tajemství, určitě vás zaujmou **místní pověsti** – třeba ta o **Bílé paní z Hartenštejna.** K tomu připočtěte **zříceninu,** rozhlednu, vzácné motýlky… A máte výlet, který rozhodně nebude nudný. Pokud chcete vylézt na rozhlednu, je si třeba vypůjčit klíče v infocentru nebo v restauraci Radniční sklípek na náměstí.

Výlet vznikl s laskavou podporou a pomocí Destinační společnosti Postřelí. Díky tomu je pro všechny výletníky zdarma. ☺

Dopis dětem

Ahoj, holky a kluci, vezmeme vás na výlet, na kterém potkáte stovky slonů a také dvě zříceniny hradů na H, jejichž jména jsme si ani do této chvíle nedokázali zapamatovat. Třeba se to podaří vám. Schválně to zkuste! Na dnešním výletě budete hledat lvy, rostlinky, ale také vzácné motýlky a zbytky hradů. Samozřejmě je také dobré vyluštit tajenku. Pokud půjdete správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly. Umíte-li už psát, doplňte podle uhodnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte.

Mapa výletu

POSTŘELÍ
ZŘÍCENINA HRADU HUNGERBERG
MUZEUM SLONŮ
START
CÍL
JAN NEPOMUCKÝ
RADNICE
KOSTEL SV. ARCHANDĚLA MICHAELA
PANSKÝ RYBNÍK
KAPLIČKA
POMNÍK PADLÝM
ROZHLEDNA A ZŘÍCENINA HRADU HARTENŠTEJN
Za zříceninami, bílou paní a vzácnými motýlky do Bochova

Doplňovačka

Zaparkujete na náměstí Míru, utáhněte si pořádně tkaničky a rozhlédněte se. Malebné to tady je, že?

Vidíte někde poblíž dům, který má v názvu zářivou hvězdu? Tu vůbec nejzářivější… Máte? Samozřejmě ano, na výlety s tajenkou totiž chodí jen samé šikovné a chytré děti!

Teď se pustíme do hledání užovky, přesněji řečeno červíka nebo – chcete-li – háďátka. Na náměstí je vidět hned třikrát! A to u lékárny a pak napravo od radnice.

Jedním ze symbolů lékařské péče – dnes bychom řekli log – je totiž hůlka, kolem které se ovíjí hádek. Hůlce se říká Aeskulapova hůl a hádkovi Aeskulapova užovka. Kdo byl Aeskulap? Prý řecký léčitel ze 13. století před naším letopočtem. Prostě jeden z prvních lékařů vůbec. Asi také nejoceňovanější, protože byl později prohlášen bohem. Proč má užovku? Jako vždycky, když si povídáme o pradávné minulosti, je na výběr hned několik důvodů. Nám připadá jako nejpravděpodobnější, že vlastně nejde o užovku, ale červa, který se zavrtával pod kůži nebožákům, kteří se cachtali ve vodách řeky Nilu. Mít v sobě ubytované červíky nejspíš není nic příjemného. Proto lidé chodili za tehdejšími lazebníky, kteří byli také trochu zdravotníky, aby z nich červíky vytáhli. Jak to dělali? Měli hůlku, která byla na konci rozštíplá, takže tvořila jakousi zjednodušenou vidličku. Rozštěpený klacík zanořili do rány, čapli červa a opatrně ho na hůlku navíjeli jako špagetku. Fakt opatrně, protože kdyby se jim kterýkoli z mnoha červíků přetrhl, nebylo by to nejlepší. Hůlka se časem změnila v hůl, červ v užovku a jejich spojení se stalo symbolem ranhojičské činnosti.

Přejdeme opatrně silnici a podíváme se na budovu, kde sídlí starosta – na **radnici**.

Je to ta světlounce hnědá budova s ukazateli světových stran na věžičce.

V květnu roku 1818 byl položen její základní kámen. Ke kamenu bylo vloženo šestnáct tehdy platných mincí. Této významné události se zúčastnilo mnoho místních dospělých i dětí. Každé dítko dostalo jednu housku (jako projev péče městské rady o občany) a mírný políček (jako připomenutí poslušnosti). Na stavbě radnice odpracoval každý občan dvacet dní zdarma. Občané také přispěli na stavbu částkou 28 000 zlatých.

Také byste bezplatně pomáhali postavit radnici ve svém bydlišti? A kdo by si dal housku? A kdo pohlavek? □□

Zkuste někde na budově najít znak města. Tvoří ho modrý štít, ve kterém je hradba z bílých kvádrů s prázdnou branou, nad níž směle vykukuje bílá okrouhlá dvoupodlažní věž.

1. **Jakou barvu má střecha věže ve znaku?**

Kolik křížků napočítáte?

Jak se jmenuje pracovní nástroj v červeném poli? Umíte s ním zacházet? □□

A dokážete vymyslet nějaký verš, který obsahuje sloveso hrabat?

My pro vás jednu pidibásničku máme a prosíme o shovívavost.

Dokážete se naučit do konce výletu alespoň jeden verš?

Hrabu, hrabu, hrábě mávnou,
listí šustí, větve spadnou.
Hrabu v trávě sem a tam,
čistou zahrádku já ráda mám.

Radnice se také pyšní hranolovou věží, která je zakončena zvonovitou bání. Střecha radnice je kryta šindelem.

Víte, co je šindel?

Šindel je dřevěná destička, která se používá na střechy, někdy i na zdi domů. Když ještě nebyly tašky nebo plech, lidé si dělali střechy právě ze šindelů. Každý šindel vypadá jako malá tenká destička ze dřeva, většinou ze smrku, jedle nebo modřínu. Šindele se pokládají jeden přes druhý, podobně jako rybí šupiny, aby déšť nestékal dovnitř.

Na náměstí také potkáte dva světce. Prvním je Panna Marie, druhým **Jan Nepomucký**, patron, kterého na našich cestách potkáváme nejčastěji. Vždy drží v ruce kříž a nad hlavou mu poletují hvězdičky. Je tomu tak i zde?

Spočítejte hvězdičky a jejich počet vynásobte číslicí 2.

2. **Napište výsledek.**

Dolní část náměstí střeží kamenná kašna. Lidé sem kdysi chodili pro vodu, protože doma žádnou neměli.

Dnes už voda teče z kohoutku, ale kašna zůstala jako ozdoba. Uprostřed má sloupek nesoucí dvě zvířecí hlavy, které slouží jako chrliče. Co by to tak mohlo být za zvířata? Místo čumáku mají spíše lidský nos, ale to neva, zapojíme fantazii.

Myslíte si, že byste tuhle potvůrku mohli na dnešním výletě potkat? □□

Kašna byla zásobována vodou prostřednictvím složitého vodního systému, jehož část se dodnes zachovala. V roce 1997 byla zrestaurována.

Kromě kašny najdeme na náměstí také studnu. To je ta kamenná věžička hned vedle…

Studna pochází z první poloviny 18. století a je hluboká zhruba 8 metrů. Sloužila nejen občanům, ale i k napájení koní. Proto u ní byly dva kamenné žlaby. V letních měsících trpěla nedostatkem vody, tudíž radní pověřili správce, aby dohlížel na šetření při jejím používání. Pár správců, kteří by hlídali zalévání zahrádek a napouštění bazénů za sucha, bychom potřebovali v létě na více místech naší země, že?

Právě od kašny a studny je dobře vidět obchod Coop. V přízemí na vás čekají v případě zájmu nanuky nebo sušenky, ale nás zajímá druhé patro – v něm totiž sídlí totiž tisíce chobotnatců!

Muzeum slonů je unikátní soukromou sbírkou, která se pyšní titulem největší sbírky slonů v České republice. Oficiálně bylo muzeum otevřeno 1. prosince 2024. Obsahuje více než 18 400 exponátů z různých materiálů. Pocházejí z celého světa – Evropy, Asie, Afriky i Ameriky. Sbírka zahrnuje například 7 079 porcelánových slonů, 1 424 kamenných, 920 skleněných, 1 432 dřevěných a stovky dalších… Součástí je i dětská sekce s plyšáky, pokladničkami a hračkami. Zajímavostí je, že muzeum přijímá i příspěvky od návštěvníků. Což znamená, že pokud přinesete vlastního sloníka, můžete se stát součástí této rekordní sbírky.

Kdo chce, jde se na tato největší suchozemská zvířata podívat.

Pokud byste chtěli vidět největšího savce na světě, museli byste si zaplavat v oceánu.

Víte, který savec je vůbec největší na světě?

Až si vše prohlédneme, vydáme se pár metrů z kopečka Mariánskou ulicí (Coop po pravé ruce), ale hned první ulicí odbočíme doprava a vystoupáme ke zbytkům naší první dnešní zříceniny.

Na konci ulice to stočíme doleva do ulice Na Kopečku. Namíříme si to k domečku meruňkové barvy, který má úplně vykousaný jeden bok. Vidíte? Tady byl asi nějaký „domečkožrout“!

Chodníček za chviličku skončí a my pěšinkami v trávě vystoupáme na vrchol… A k tomu si můžeme vyprávět.

Město Bochov bylo založeno ve 14. století jako hornická osada, avšak zdejší nevelké zásoby cínu se brzy vyčerpaly a hlavní obživou obyvatel se staly zemědělství, řemesla a obchod. První písemná zmínka o Bochovu pochází z roku 1325, kdy pan Boreš z Rýzmburka povýšil Bochov na městečko.

Je mezi vámi někdo, kdo se jmenuje Boreš? Nebo snad Bobek? A co takhle Bobeš? U něj jsou šance větší, ale i tak malé, že?

Vzpomněli by si rodiče, kdo napsal knížku Malý Bobeš? Bobeš může být mimochodem zkomoleninou jména Bohuslav či Bohumil.

O tom, že byl Bochov v minulosti hornickým městem, svědčí i sedmizubé hrábě ve znaku města. Používaly se při třídění rudy. Dnes už jsme je ve znaku hledali a také jsme o hrábích veršovali. Vzpomene si někdo na básničku hodnou Nobelovy ceny za literaturu? □□

V Bochově se kdysi těžil cín, který se zpracovával v huti v nedaleké Stružné. O existenci podzemních štol se měšťané smutně ujistili v roce 1885, kdy se propadla část náměstí. Bylo to v místech dnešní pumpy naproti nákupnímu středisku. Z jámy byla vyčerpána voda a objevily se chodby všemi směry, v nichž se nacházelo hornické náčiní (žebříky, rumpály, kladívka, sekáče, džbery a další). Chodby vedly do hloubky třiceti metrů, ale určitě jsou hlubší. Přesně se to neví, protože další čerpání podzemních vod už bylo nad možnosti městského rozpočtu. Takže byly práce zastaveny a jáma zakryta.

Stojíme na návrší zvaném *Hladový vrch*, kde kdysi stál hrad **Hungerberg** (též Hungenburg).

Založen byl pravděpodobně kolem roku 1349 bratry Slavekem a nám již dobře známým Bobešem – pardon, Borešem – z Rýzmburka, aby chránil město a sloužil jako správní centrum jejich panství. Důležitou událostí v historii hradu bylo jeho obsazení a zničení vojsky Jiřího z Poděbrad. Stalo se tak v roce 1469. Poté byl nahrazen hradem Hartenštejn. Na ten se půjdeme podívat asi za půl hodiny. Je odsud i vidět.

Ačkoli se z původní stavby skoro nic nedochovalo, na vrcholu kopce můžete dodnes vidět výrazný příkop a val na jihovýchodní a jihozápadní straně, které chránily vlastní jádro sídla.

Z Hladového vrchu scházíme stejnou cestou. V ulici pod Coopem odbočíme doprava a šupajdíme k rybníku.

Když jsme u toho Hladového vrchu, znáte nějakou pohádkovou postavu, která měla pořád hlad?

Přece Otesánek! Dokážete vyjmenovat všechno, co „Otesan“ snědl?

Jed jsem, sněd jsem:
kaši z rendlíka,
ucháč mlíka,
pecen chleba,
mámu – tátu –,
děvečku s jetelem
sedláka se senem,
pasáka s prasaty,
ovčáka s jehňaty
a tebe taky ještě sním.

Otesánek jedl všechny dobrůtky holýma rukama, příbory ani porcelán nepoužíval. Ale klidně mohl, protože stejně jako v dalších městech a obcích na Karlovarsku se také v Bochově tenhle křehký bílý zázrak vyráběl. V roce 1902 zde založil továrnu Josef Pollack. Soustředil se na výrobu malých panenek či hlaviček pro panenky jiných výrobců. Roku 1908 podnik koupil J. Plass a přivedl si společníka Rössnera. Továrnu přestavěli a zaměřili se na výrobu čajových a kávových servisů, malovaných hrnků a malých holeb (o něco větších půllitrů). Válka však továrnu v roce 1944 „vyzmizíkovala“ ze světa.

Jak si myslíte, že porcelán vzniká? Vyrábí se ze směsi kaolinu, křemene a živce. Tato hmota se vytvaruje (odléváním do forem nebo točením), vysuší a poprvé vypálí při asi 1 000 °C. Pak se nanese glazura a výrobek se znovu vypálí při vysoké teplotě (1 350 až 1 450 °C), což mu dodá pevnost, lesk a glazuře průsvitnost. Nakonec se porcelán může dekorovat. Potom se ještě jednou vypálí při nižší teplotě, aby malůvka (obvykle obtisk) dobře držela.

Přemýšlíme, ve které pohádce se vyskytoval nějaký porcelán. Obáváme se, že hrneček s kaší byl hliněný… nebo snad plechový? Jejda, málem by se nám to nevynořilo! V příběhu pohádkové lásky pana Andersena Pastýřka a kominíček byla pastýřka porcelánová docela určitě.

Vraťme se ale k pohádce Karla Jaromíra Erbena o rendlíku, ze kterého se valila kaše. Vzpomenete, si, jak se jmenuje?

3. **Doplňte: ……., vař!**

Jakým pohádkovým rozkazem byste výrobu pokrmu zastavili?

Kráčíme ulicí dolů a nalevo vyhlížíme bílé cyklistické kolo. Myslíte si, že se na něm dá jezdit? □□

Blížíme se k Panskému rybníku, u kterého zapátráme po naučné tabuli s názvem *Bochov – památky města.*

Panský rybník je velký přibližně 2,2 ha (asi jako **tři velká fotbalová hřiště** vedle sebe!), leží na Bochovském potoku

a na jeho břehu stojí kaplička Panny Marie, ke které si za chviličku uděláme úplně maličkou odbočičku.

Historicky sloužil jako vrchnostenský rybník a byl využíván pro potřeby panského sídla či mlýna.

Na jeho jižním okraji stával Panský mlýn. V 19. století byl přestavěný na parní a fungoval až do první poloviny 20. století. Později zanikl.

Rybník se dnes mimo jiné využívá k pořádání rybářských závodů a bohužel se v něm nedá koupat.

Už jste u tabule? Tak si zde vyzvedneme další písmenko do tajenky. Prohlédněte si mapu.

4. **Co se skrývá pod číslem 5?**

Když se podíváte přes silnici, uvidíte ukazatel, který vás společně s červenou turistickou značkou zavede k hradu.

My se však ještě podíváme na krásnou kapličku. Jdeme podél rybníka a vyhlížíme ji.

Původně byla vybudována k uctění obrazu **Panny Marie z Re**, jenž byl od roku 1729 zavěšen ve farním kostele svatého Michaela. Do kaple se obraz přestěhoval kolem poloviny 18. století. Po roce 1945 byla stavba opuštěná, postupně chátrala. Až v roce **1978, kdy byl autorce tohoto textu jeden rok,** prošla celkovou rekonstrukcí.

Víte, kdo byla Marie z Re?

*Panna Maria z Re je známá také jako **Madonna del Sangue** (Madona krve). Zdobí slavné poutní místo v severní Itálii, konkrétně ve vesnici **Re** v oblasti Piemont poblíž švýcarských hranic. Jeho příběh začíná v roce **1494**, kdy se na zdi kapličky svatého Mořice nacházela malovaná freska Panny Marie. Podle vyprávění jeden muž hodil při hádce kámen a zasáhl právě tuto fresku. Následující den **začala** z místa zásahu **vytékat krev** a prýštila několik týdnů. Lidé to považovali za zázrak, takže se místo brzy stalo cílem poutníků. Je jím dodnes.*

Najdete na kovové mříži písmenka M R A I? Jsou do sebe pěkně vmotaná, ale jsou tam.

Vrátíme se na křižovatku a po červené stoupáme mezi domy k hradu.

Jen, co vyjdeme z města, obklopí nás krásné louky.

Možná na nich uvidíte rostlinku, která je pro zdejší oblast nesmírně důležitá. Jmenuje se hrozně: čertkus luční! Najdete ji zejména v porostech přírodní památky *Louky u Dlouhé Lomnice.* Proč je tak důležitá? Je nezbytnou stravou larev vzácného hnědáska. Nic jiného nepapají…

Nepřipomíná vám to někoho? Kdopak z vás je v jídle podobně vybíravý?

Louky je třeba pravidelně kosit, aby tuto bylinu nepřerůstaly invazivní druhy rostlin.

V naší zemi je tedy tato bylina jediným rostoucím rostlinným druhem, na jehož rubovou stranu větších spodních listů klade v květnu až červnu asi 300 vajíček hnědásek chrastavcový, jeden z nejohroženějších denních motýlů Evropy.

Hnědásek chrastavcový je vzácný motýl, který se vyskytuje v některých částech Karlovarska, hlavně ve Slavkovském lese a okolí. A tím pádem i zde. Housenky hnědáska se totiž živí výhradně listy této rostliny, bez ní by nemohly přežít a dokončit svůj vývoj. Rostlinka tak tvoří základní složku potravy v larválním stadiu motýla.

Na kopci před námi už nás vítá krásně opravená věž – rozhledna. Pěšina nás k ní za chviličku vyvede.

Hrad Hartenštejn patří k nejzajímavějším pozdně gotickým pevnostním stavbám v Čechách. Byl vybudován v letech 1473 až 1479 na příkaz Jindřicha IV. z Minsterberka, syna krále Jiřího z Poděbrad, jako moderní vojenský hrad, který měl nahradit nedaleký a dnes již zcela zaniklý hrad Hungerberg. Hartenštejn byl od počátku koncipován jako pevnost odolná vůči novému typu válečnictví – především palným zbraním. Vybaven byl mohutnými zdmi, opevněním a velkou okrouhlou věží, která sloužila jak k obranným, tak k obytným účelům.

Přestože byl Hartenštejn velmi moderní a odolný, jeho osud byl poměrně krátký. Již v 16. století ztratil strategický význam a byl opuštěn. Roku 1605 je zmiňován jako pustý. Hrad postupně chátral a proměnil se ve zříceninu. Dochovala se však právě mohutná věž, která byla v roce 2002 citlivě zrekonstruována a upravena jako rozhledna, z níž se otevírá krásný

výhled na okolní krajinu – Doupovské hory, Slavkovský les i vzdálenější Krušné hory. Kamenná věž bývalého hradu je vysoká 15 metrů a pochází z 2. poloviny 15. století. Kdo se na ni chce vydrápat, musí si půjčit klíče v infocentru nebo v restauraci Radniční sklípek, jak už jsme si říkali na začátku výletu. Ale i když klíč nemáte, výhledů do kraje si užijete do sytosti.

Najděte hned vedle hlavní věže naučnou tabuli. Kdo první objeví hrábě? A kdo ty další?

Kdo už někdy omylem šlápl na hrábě nešikovně odložené v trávě? Co se stalo?

Podívejte se na první řádek souvislého textu.

5. **Opište předposlední slovo.**

Stejnou cestou se nyní vracíme až k odbočce do aleje vedoucí k pomníku.

Pod hradem v údolí (kousek za kapličkou, u které jsme byli) vyvěrá železitý pramen, který je známý léčivými účinky. (Na toulavé choutky prý nefunguje, tak se neradujte.)

Pramen je znám už od 19. století. Tehdy se stal oblíbeným cílem procházek místních obyvatel. Jeho voda má typicky oranžové zabarvení, což je způsobeno vysokým obsahem železa. V roce 2009 byl z iniciativy Karlovarského kraje, místní akční skupiny a města Bochova obnoven, zastřešen a tak… Nachází se přibližně 200 metrů od silnice a je k němu pohodlný přístup po lesní cestě. Místo působí velmi klidně a příjemně, voda z pramene však není určena k pití, protože její kvalita není pravidelně sledována.

Než po stezce dojdeme k pomníku napravo, povyprávíme si jednu místní pověst o ovčákovi a bílé paní.

Jednou takhle pasáček ovcí Heinz vyhnal své stádo pod svahy Hartenštejna. Jako ostatně každý den. Ovšem tentokrát se před ním znenadání objevil přízrak. Byla to krásná dívka ve zdobených šatech, takových, jako mívají princezny. Také se mu tak představila – jako zakletá princezna. Dívka potřebovala ovčákovu pomoc, aby se svého prokletí zbavila. „Když mě osvobodíš, stanu se tvou ženou," přislíbila mu. Stačilo jen tři noci po sobě nepodlehnout temným silám, které dívku uvěznily. I usedl hoch na kameni u hradu a čekal na noc. V tu první se mu zjevila obrovská žába. Nafukovala se nafukovala, až byla větší než hrad. Nějaký přerostlý obojživelník ovšem nemohl Heinze vyvést z klidu. I druhou noc překonal sám sebe v tváří v tvář děsivému drakovi. Ale noc třetí… Zjevila se mu ohyzdná stařena. „Já jsem tvá princezna," řekla. „A takhle budu vypadat za dvacet a dalších dvacet let!" Heinz se před babou dal na útěk.

O nějaký čas později si vyhlédl jednu krasavici ze vsi. Vzali se a žili spolu šťastně až do smrti. A protože je čas nemilosrdný, vypadali za dvacet a dalších dvacet let jako ohyzdná baba a ohyzdný dědek. Ale kde je láska, lze si zvyknout na všechno.

Ovšem nebohá princezna stále bloudí jako bílá paní po hradě a každých sto let se zjevuje. Vytrvale doufá, že ji jednou někdo osvobodí…

Děti, osvobodily byste ji vy? Nebo byste se lekly už žáby?

Alej nás vede k pomníku obětem první světové války. Tento monumentální obelisk, postavený v roce 1924 stavitelem Aloisem Pörnerem, stojí na návrší Velký Bühl (Velký kopec) a připomíná 106 za války padlých občanů Bochova. Je asi 12 metrů vysoký a váží přibližně 165 tun. Není divu, je složen z kvádrů žulového kamene. Na jeho čtyřech stěnách byly umístěny desky se jmény padlých.

Najděte na zemi žulovou desku s nápisem v němčině.

6. **Opište druhé německé slovo.**

(V překladu to znamená něco ve smyslu S VĚRNOU VZPOMÍNKOU. Díky, Google překladači!)

Od pomníku se vydáme po pěšině k Bochovu. Nevím, jak to tady v době vašeho výletování bude se stády pasoucích se krav, takže… Zkuste si vybrat pěšinu z kopce směrem k silnici a pak se po červené vydejte za věží kostela. Určitě to zvládnete. My to sfoukli i na koloběžce!

Cestou zpátky přemýšlejte, co by asi tak mohlo znamenat jméno obce. Nám Bochov připomíná nějaké pečenou dobrotu

nebo koš. Ale jsme vedle jak ta jedle.

Jméno pravděpodobně vychází z osobního jména **Boreš** (či podobného tvaru), což bylo při pojmenovávání nově zakládaných měst ve středověku běžné. Jednoduše řečeno: „Borešův dvůr“ či „Borešova osada“ se časem proměnily v **Bochov**.

Kromě mnoha sloupů vysokého napětí jsou i zde všude kolem nás krásné louky. Možná právě nad nimi poletuje vzácný hnědásek. Už jsme o něm dnes trošku mluvili.

Hnědásek chrastavcový je vzácný druh denního motýla z čeledi babočkovitých a patří mezi silně ohrožené druhy. Tento motýl je vázán na specifická stanoviště – nejčastěji na vlhké louky a lesní paseky, kde roste jeho živná rostlina čertkus. Samice kladou vajíčka na spodní stranu listů těchto rostlin a housenky se po vylíhnutí živí právě jejich listy. Motýlkova křídla mají základní hnědočernou barvu, doplněnou oranžovými a žlutými skvrnami, které tvoří nápadnou kresbu. Je poměrně malý, rozpětí křídel dosahuje zhruba čtyři až pět centimetrů. Vidíte ho někde?

Znáte nějakou pohádku o motýlech? O Emanuelovi a Makové panence jsme si povídali na výletě s tajenkou v Kožlanech, teď se nám ale vybavuje ještě jeden večerníček.

Příběhy včelích medvídků vypráví o dvou čmeláčcích. Jmenují se Brumda a Čmelda a prožívají různá dobrodružství na rozkvetlé louce plné květin, brouků a právě i motýlů. Znáte je?

Motýli v některých epizodách poletují kolem čmeláčků jako jejich jako přátelé. Pohádka je známá nejen svými milými příběhy, ale i krásnými písničkami. Než dojdeme k hřbitovu, můžeme si jednu z nich zazpívat.

Přátelé, chvátám, chvátám, nemám chvíli klid.
Já tam, já tam, dávno už měl být.

Ne, ne, ne, nesnídám, nesvačím,
nestihnu to, nestačím.
Promiňte, vážení, mám veliké zpoždění.

Bez dechu, ve spěchu,
ženu si to po mechu.
Pověřen úkoly, ženu si to po poli.

Červená turistická značka nás odvedla kolem louky kosatců a bažinatého rybníčku až ke hřbitovu a kostelu.

Rybníček připomíná Brčálník z další známé pohádky. Která bytost v něm bydlí? Máte ji rádi. My moc!

Za mlhou hustou, že by se dala krájet, a dost možná ještě dál je rybník Brčálník. Ve dne je docela obyčejný, ale sotva ho večer přikryje černočerná tma, začnou se tam dít podivuhodné věci. Nejdříve to ve vodě zažbluňká, pod břehem zakuňká, v rákosí lupne, ve vrbě hrkne a teprve potom se objeví Rákosníček. Je to skřítek neposeda, zvědavý jako opička, a tak už nedočkavě vyhlíží, až se na hladině zatřpytí první hvězda...

Jdeme hledat křížek nalevo. Najdete na něm Ježíše? Jakou má barvu?

Teď už jen mineme dva domečky, které mají na poštovních schránkách zvláštní hudební nástroj.

Je zakroucený, měděný a dechový. Často s mašlí nebo jiným zdobným prvkem. Jako v logu České pošty… Kdysi ho používali poštmistři při příjezdu dostavníku. Troubili na něj, aby ohlásili příjezd zásilky.

Najdete alespoň jeden z nich?

Čeká nás poslední dnešní zastávka – archandělská.

Kostel svatého Michala archanděla je velmi stará budova, která byla postavená před více než 500 lety! Nejprve byl svatostánek gotický, ale když ho zničil velký požár, postavili ho znovu v barokním stylu. Uvnitř se ukrývají varhany a staré hroby šlechticů. A nade vším se klene vysoký strop. (To by bylo vestavěných pater!)

Na venkovní zdi vidíme mnoho kamenných desek. Jsou na nich latinské nápisy, obrázky lebek a křížů. Vidíte je? Umrlci jsou strašidelní. Brrrrrr! Ale neškodní. Jupíííí!

Najděte desku napravo od vstupu do kostela. Začíná slovem ANNO.

7. **Opište poslední písmenko na tabulce.**

Naproti kostelu stojí barokní budova bývalé fary. Střeží ji vysoký strom.

Památný javor **klen** najdeme těsně za hřbitovní branou u zdi v severní části areálu. Obvod kmene stromu? Téměř 4 metry. Výška? Asi **26 až 28 metrů**.

Má někdo z vás obvod bříška 4 metry? My bychom měli, kdybychom nechodili na výlety!

Javor klen není jen krásný, využívá se také jeho kvalitní dřevo. Je světlé, pevné a dobře se opracovává. Používá se k výrobě nábytku, hudebních nástrojů, dýh nebo podlah. Houslaři z něj tvoří například zadní desky houslí nebo viol.

Strom má také ekologický význam. Rychle roste, zpevňuje svahy a pomáhá zadržovat vodu v krajině. Je oblíbený včelami, protože jsou jeho květy bohatým zdrojem pylu i nektaru. Zajímavostí je, že javor klen dobře snáší mráz i znečištěné ovzduší. Proto se často vysazuje ve městech. V některých kulturách je považován za symbol síly a klidu.

My jsme také plní síly a klidu. Však už jsme také téměř v cíli. Copak to na nás kouká z tajenky?

Je to rostlinka, o které jsme dnes již mluvili. Vzpomenete si, proč nás zajímala?

Je to trvalka s kulovitými modrofialovými květy, kterou najdete na vlhkých loukách. Je významnou rostlinou pro motýly a opylovače a má tradici v lidovém léčitelství.

Už máme odšlapáno, už máme hotovo! Procházka i osvěta jsou u konce. Děkujeme, že jste s námi šli. A také děkujeme Destinační společnosti Postřelí za pomoc s textem a jeho poskytnutí všem výletníkům ZDARMA.

Doufáme, že se vám dnešní výlet s tajenkou líbil, přejeme šťastnou cestu domů a těšíme se zase někdy na našich tajenkových trasách na viděnou! ☺

Tip navíc: Jakobovy lípy u kostela svatého Jakuba kilometr od města

Původně farní gotický kostel svatého Jakuba byl postaven koncem 13. století v místech původní středověké vsi Krašnov ve svahu nad údolím Bochovského potoka jihozápadně od Bochova. První zmínka o něm pochází z roku 1356. V letech 1768 až 1774 byl tehdy již osamocený kostel pozdně barokně přestavěn. Krátce po roce 1947 byl však opuštěn a postupně chátral. V posledních letech zde proběhla dílčí rekonstrukce, která zpomalila chátrání kostela.

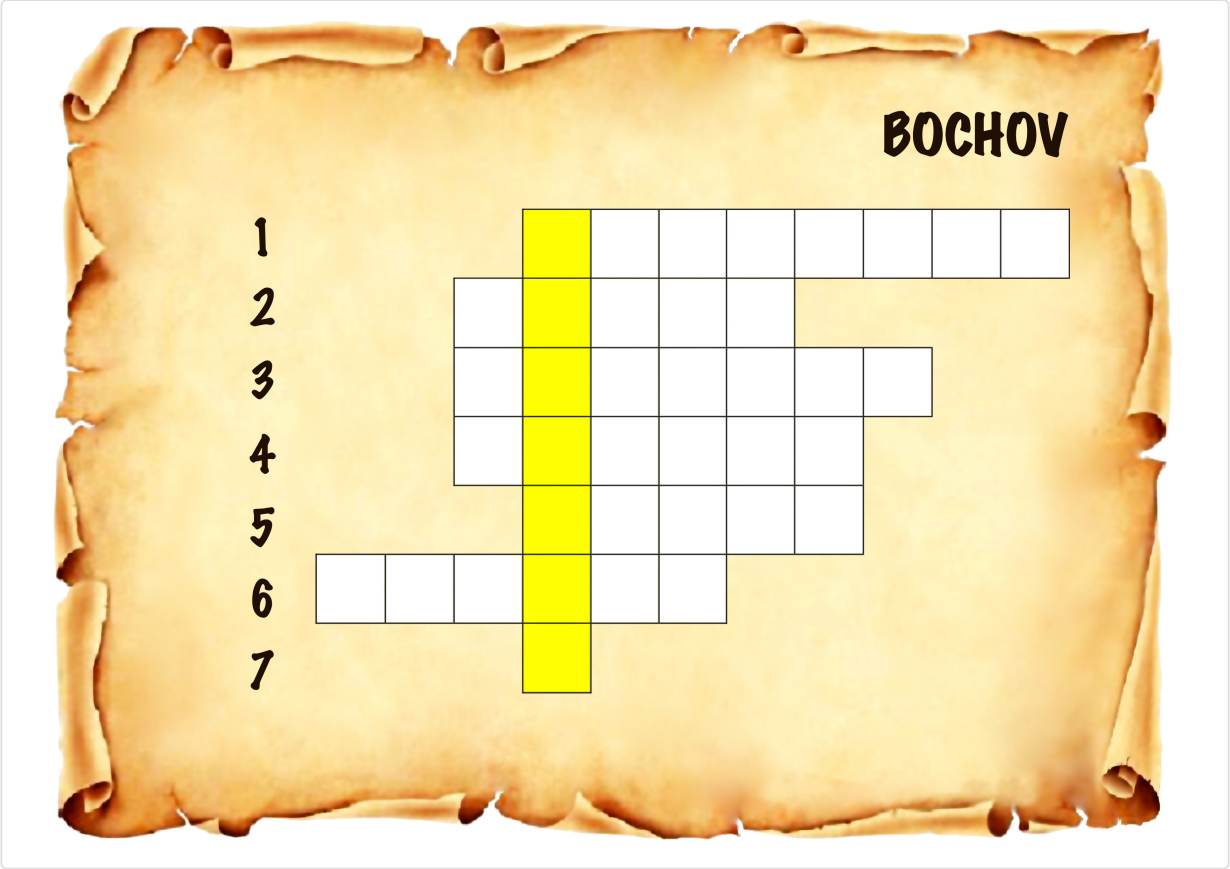
V okolí kostela svatého Jakuba roste skupina 5 lip srdčitých zvaných Jakobovy lípy, které jsou státem chráněné jako památné stromy. Jejich stav není příliš dobrý, nejmohutnější z nich je rozdvojená, uvnitř dutá. Obvod kmenů se pohybuje v rozpětí od 340 do 540 centimetrů, výškou se blíží 30 metrům.

Kostel i okolní lípy dnes bohužel můžeme obdivovat pouze zdálky, protože k nim nevede cesta a leží uvnitř ohrazené pastviny pro krávy a býky. Dříve se ale jednalo o vyhledávaný a malebný vycházkový cíl.

V textu byly použity mj. texty z webů www.kudyznudy.cz, https://www.mesto-bochov.cz, www.pohadkozem.cz, https://turistickamapa.cz,

Otázky k tajence

1. **Jakou barvu má střecha věže ve znaku?**
2. **Napište výsledek.**
3. **Doplňte: ……, vař!**
4. **Co se skrývá pod číslem 5?**
5. **Opište předposlední slovo.**
6. **Opište druhé německé slovo.**
7. **Opište poslední písmenko na tabulce.**

A co můžete vyhrát?

Tajenku posílejte na e-mail **veldo@veldo.cz**. Můžete ji také poslat ve zprávě na náš Facebook "Velká dobrodružství". Každý měsíc vylosujeme jednoho z výletníků, kterému pošleme našeho **Lumpardíka z podhradí**. Vždy připojte celé jméno, adresu a také kód výletu.

Výlet stažen z www.veldo.cz | © Velká dobrodružství

Vytvořeno: 05.11.2026 13:56